

Lesmateriaal moet buurland dichterbij brengen

Achtergrond - 14 juni 2022 - Auteur: Lynn Stroo

Hoe kun je Nederlandse en Duitse middelbare scholieren motiveren om over elkaars landen te leren? Dat was de vraag die docenten uit beide landen afgelopen vrijdag kregen voorgelegd op een conferentie in het Zentrum für Niederlande-Studien (ZNS) in Münster. Nieuw Nederlands-Duits lesmateriaal kan daar een belangrijke aanzet toe geven.

Enkele tientallen docenten uit Nederland en Duitsland waren vrijdag naar Münster gereisd voor de presentatie van het digitale lesmateriaal, speciaal gemaakt voor de Nederlandse bovenbouw van havo/vwo, en de Duitse *Oberstufe Gymnasium* en *Gesamtschule*. In de grensstreek is het niet ongewoon dat op school Nederlands als vak wordt aangeboden.

In het Haus der Niederlande, waarin het [ZNS](#) is gevestigd, mochten de leerkrachten zelf aan de slag met de nieuwe lesstof. In vier verschillende workshops werden zij wegwijs gemaakt in het materiaal, dat erop gericht is om overeenkomsten en verschillen tussen Nederland en Duitsland te leren kennen.

Bundesversammlung?

“Welke kaartjes horen bij elkaar?”, vraagt Tina Vercouteren aan de twee docenten Duits aan tafel. Zelf is zij ook docent Duits en vertaalster en vandaag verzorgt ze de workshop ‘das Politische System der Niederlanden und Deutschland. Ein Vergleich’. Op tafel liggen kleine kaartjes met begrippen als ‘Bundespräsident’, ‘Bundeskanzler’, ‘Bundesversammlung’, ‘minister-president’, ‘koning’ en ‘Eerste Kamer’. Vercouteren heeft ze voor de workshop uit het lesmateriaal geknipt. Yvonne Scheffler en Chris Brocken, beide docent Duits aan het Sint Vituscollege in Bussum, ordenen de kaartjes snel. Bij ‘Bundesversammlung’ moeten ze even overleggen. “Zoiets vergelijkbaars hebben we toch niet in Nederland?”

De discussie die ontstaat is precies de bedoeling bij het Nederlands-Duitse lesmateriaal, stelt workshopleider Vercouteren. “Er is niet per se goed of fout, het is een aanleiding om erover te praten.” Het idee is dat leerlingen worden uitgedaagd. Uitleggen wat de begrippen precies betekenen, komt achteraf wel. “Eerlijk is eerlijk, politieke systemen zijn een saai onderwerp voor scholieren”, stelt Vercouteren. “We moeten als docenten vooral kijken naar wat emotioneel bij hen blijft hangen. Bijvoorbeeld met thema’s als: vertrouwen in de politiek, polarisatie op links en rechts. Of bij de kaartjes: waarom zijn er eigenlijk zoveel politieke organen in Duitsland?” Scheffler antwoordt: “Om ervoor te zorgen dat niet één persoon of partij alle macht krijgt. Zie de Duitse geschiedenis. Ik zal zijn naam niet noemen maar iedereen, ook mijn scholieren, weten wie ik dan bedoel.”

Niet alleen voor taalonderwijs

Aan het lesmateriaal is twee jaar gewerkt door het ZNS, vertelt Jacco Pekelder, sinds vorig jaar directeur van het ZNS. Het is gefinancierd door de Europese subsidieregeling Interreg en verschillende organisaties en overheden van beide kanten van de grens. Ook het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) werkte mee aan het project. “Het lesmateriaal is dus aan de Duitse kant vooral bedoeld voor scholen in de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen, die aan Nederland grenzen. Maar als een leraar uit Beieren het wil gebruiken, kan dat natuurlijk, leuk juist”, aldus Pekelder.

Docenten kunnen op [de website](#) kiezen uit verschillende thema’s. Per thema zijn er verschillende lesonderdelen: uitleg, stellingen, opdrachten, teksten en eventuele links naar video’s. Docenten vinden de antwoorden in het didactische gedeelte met wachtwoord. “Het is in feite een update van eerder lesmateriaal van het ZNS”, vertelt Pekelder. “We hadden jaren geleden al lesmateriaal over Nederland voor Duitsers, maar dat was wat achterhaald en is offline gehaald. Omdat dat erg gemist werd door docenten, hebben we dit nieuwe materiaal gemaakt. De nieuwe versie is uitgebreider, dus voor Nederlandse én Duitse scholieren, in beide talen. En het is interdisciplinair, dus niet alleen voor

taaldocenten, maar ook te gebruiken voor bijvoorbeeld leraren geschiedenis of maatschappijleer.”

Toch zijn op de conferentie in Münster vooral taaldocenten. Scheffler en Brocken zijn inmiddels klaar met hun workshop. “Ik ben onder de indruk van het materiaal, het is beter dan ik me had voorgesteld”, zegt Scheffler. “We zijn hier vooral omdat we het vak Duits aantrekkelijker willen maken, ook vanwege de concurrentie van Spaans.” Ze vindt dat de nadruk op de grammatica het vak Duits geen goed doet, daar haken leerlingen op af. “Wij werken op een klassieke school, dat betekent: opdrachten maken uit een leerboek. Maar de leerlingen vinden dat saai en vroegen ons om de les actiever te maken en meer te verbinden met de actualiteit.” Ook haar collega Brocken is enthousiast: “Bij de politieke begrippen zit ook uitgebreide uitleg. Dat is voor mij als docent ook handig, ik moet mij ook inlezen.”

Geen Nederlands leerboek

Bij een volgende workshop gaat het over de Nederlands-Duitse herinneringscultuur. De docenten krijgen de opdracht zelf een les te maken met het thema ‘Stolpersteine’ (gedenksteentjes), een thema uit het lesmateriaal. Melanie Nowak, docent Nederlands aan het Pictorius Berufskolleg in Coesfeld (NRW) schuift een docent uit Enschede meteen een briefje toe om contactgegevens uit te wisselen. “We hebben veel contact met Nederlandse docenten”, vertelt Nowak: “In onze grensstreek is het animo voor Nederlandse les erg groot.” Het nieuwe lesmateriaal is daarom erg welkom, vertelt Nowak. “We hebben geen standaard Nederlands leerboek, dus we bedenken de lessen nu zelf met een groep docenten, op basis van de actualiteit. We kijken bijvoorbeeld het Jeugdjournaal in de klas.”

De grootste uitdaging bij het maken was om de stof te laten aansluiten op de leerdoelen van het Nederlandse onderwijs en de ‘Kernkompetenzen’ in het Duitse systeem, vertelt maakster Anna Kontny, zelf ook docent Duits geweest in Nederland. “De

schoolsystemen zijn in beide landen net iets anders. Didactisch kan de inhoud dus iets verschillen. Het moet wel voldoen aan de eisen voor eindexamenkandidaten, anders wordt het misschien niet gebruikt. Een vakgroep van docenten van beide

kanten van de grens heeft ons feedback gegeven op de inhoud.”

Beetje bijschaven

Aan het einde van de dag blikken de workshopleiders tevreden terug. “Sommige docenten hadden wat verbeterpuntjes voor het lesmateriaal, maar gingen daar heel creatief mee om”, constateert René Teige, zelf ook docent Nederlands in Noordrijn-Westfalen. Daar leent het materiaal zich volgens hem ook goed voor. Het is kant en klaar te gebruiken, of, “aan te passen aan de situatie, het tempo en het niveau van de leerlingen”.

Het materiaal is sinds deze week beschikbaar, al moet er hier en daar nog wat worden bijgeschaafd en aangevuld. Het ZNS gaat ervan uit dat de meeste scholen er na de zomer in het nieuwe schooljaar mee aan de slag zullen gaan.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/50454/lesmateriaal-moet-buurland-dichterbij-brengen>